

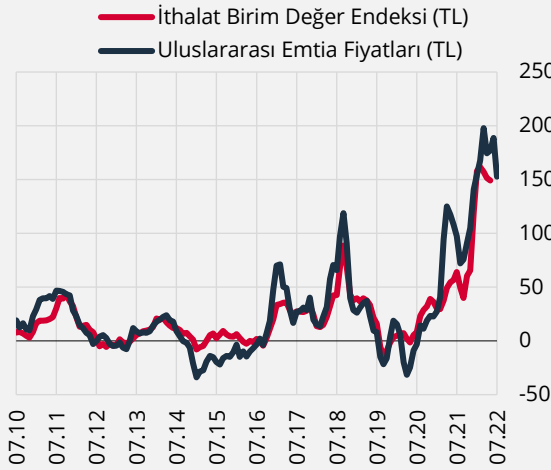
Kutu 2.7

İthal Girdi Yoğunluğu ve Enflasyon

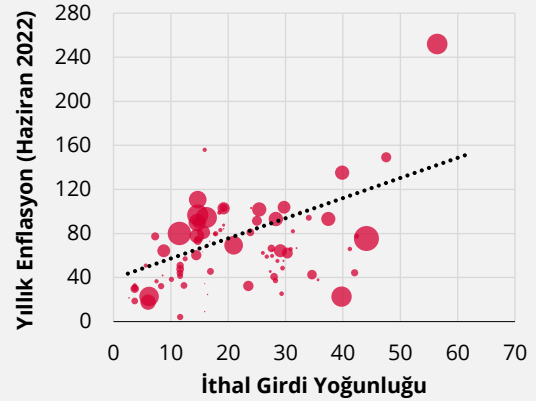
Üretimde kullanılan ithal girdiler ve tüketim içerisindeki doğrudan ithal ürünler maliyet kanalı üzerinden yurt içi enflasyon gelişmelerinde önemli bir rol oynamaktadır. İthal ürün maliyetlerine gösterge niteliğindeki ithalat birim değer endeksi ve TL cinsi uluslararası emtia fiyatları pandemi sonrasında toparlanan talep, arz kısıtları ve yükselen jeopolitik risklerle beraber son dönemde önemli artışlar kaydetmiştir (Grafik 1). İthal ürün maliyetlerinde gözlenen bu artışlar özellikle ithal içeriği yoğun olan tüketim gruplarının enflasyon görünümünde belirleyici olmaktadır. Nitekim Haziran 2022 itibarıyla ithal içeriği yüksek olan mal grubu ile hizmet grubu yıllık enflasyonları arasında 41 puanlık bir ayrışma söz konusudur. Bu kutuda, ithal yoğunluğu düşük ve ithal yoğunluğu yüksek olan kalemler arasındaki ayrışma kullanılarak ithal girdi maliyetlerindeki artışların enflasyon görünümüne etkileri incelenmektedir.

Tüketici sepetini oluşturan kalemlerin ithal girdi yoğunluklarına ulaşabilmek için Fröhling ve diğerleri (2022) çalışmasındaki gibi girdi-çıkıtı tabloları üzerinden hesaplanan sektörel ithal yoğunluklar kullanılmış ve ulaşılan değerler TÜFE alt kalemleriyle eşleştirilmiştir. Bu analizde kullanılan sektörel ithal yoğunlukları için Özcan-Tok ve Sevinç (2019) çalışmasından faydalanılmıştır.¹ Elde edilen sektörel rakamlar ve CPA-TÜFE eşleştirme anahtarı kullanılarak 4D detayındaki 91 TÜFE kalemi için toplam ithal girdi yoğunlukları hesaplanmıştır.² Sonuçlar, Haziran 2022 itibarıyla ithal girdi yoğunlukları yüksek olan kalemlerde yıllık enflasyonun yüksek seviyelere ulaştığını göstermektedir (Grafik 2). İthalat maliyetlerinin ayrıştırıcı etkisine toplu bir şekilde bakabilmek için ithal girdi yoğunluğu belirli bir değerin altında olan kalemler ve geriye kalanlar ayrı ayrı endekslenmiş, yüzde 10 ve yüzde 15 eşik değerleri için sonuçlar raporlanmıştır (Grafik 3 ve Grafik 4).

Grafik 1: İthalat Birim Değer Endeksi ve Uluslararası Emtia Fiyatları (Yıllık % Değişim)

Grafik 2: TÜFE Alt Kalemlerinin (4D) İthal Girdi Yoğunluğu (%) ve Enflasyon (Yıllık % Değişim)*

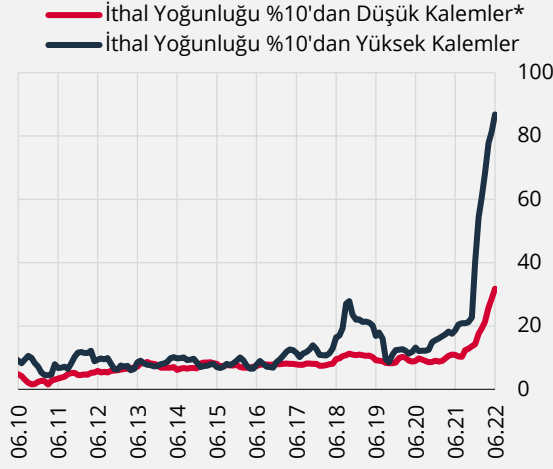
Kaynak: TCMB, TÜİK.

* Noktaların boyutları TÜFE kalemlerinin sepet içerisindeki ağırlıklarını göstermektedir. Trend çizgisi ağırlıklandırılmış en küçük kareler (WLS) yöntemi kullanılarak elde edilmiştir.

¹ Çalışmada 2012 yılı girdi-çıkıtı tabloları kullanılarak 2008 CPA sınıflamasındaki sektörler için dolaylı ve dolaysız ithal girdi yoğunlukları dikkate alınarak, toplam ithal girdi yoğunlukları hesaplanmıştır.

² Birden çok CPA ile eşleşen TÜFE kalemlerinin ithal girdi yoğunluğu, eşleşen sektörlerin ithal girdi yoğunluklarının sektörel üretim miktarı ile ağırlıklandırılması yoluyla elde edilmiştir.

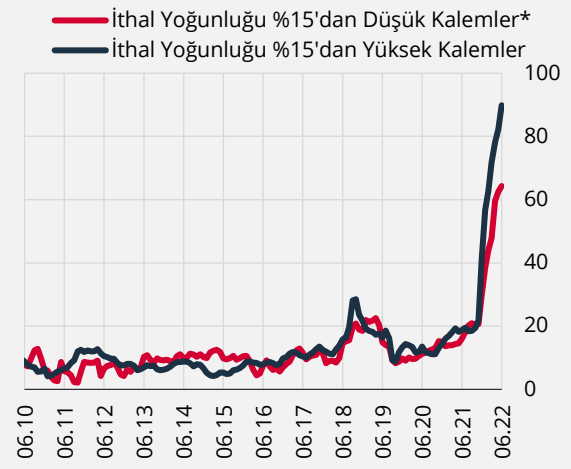
Grafik 3: İthal Yoğunluğu %10'dan Düşük ve Yüksek Kalemler Fiyat Endeksleri (Yıllık % Değişim)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

* TÜFE sepeti içerisindeki ağırlığı yüzde 12,8'dir.

Grafik 4: İthal Yoğunluğu %15'den Düşük ve Yüksek Kalemler Fiyat Endeksleri (Yıllık % Değişim)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

* TÜFE sepeti içerisindeki ağırlığı yüzde 41,6'dır.

Sonuçlara daha yakından bakıldığında ithal girdi yoğunluğu düşük olan gruplarda eğitim, kira, haberleşme ve konaklama benzeri hizmet kalemlerinin ağırlıklı olduğu görülmektedir. Son dönem ithal ürün maliyetlerindeki artışlarla beraber, ithal girdi yoğunluğu yüzde 10'dan düşük olan kalemler ile geriye kalan kalemlerin enflasyonu arasında önemli bir ayrışma olduğu izlenmektedir (Grafik 3). İthal girdi yoğunluğu eşik değerini yüzde 15 olarak aldığımızda ise özellikle gıda alt kalemlerinin eklenmesi ile grup enflasyonları arasındaki farkın küçülmekle beraber hala yüzde 25 civarlarında olduğu görülmektedir (Grafik 4). TÜFE sepetindeki ürün ve hizmetler ithal girdi yoğunluklarına göre incelendiğinde salgın sonrası süreklilik arz eden ve tırmanan jeopolitik risklerle yoğunlaşan negatif arz şoklarının mevcut enflasyonda oynadığı ve dolayısıyla dezenflasyonist süreçte oynayacağı belirleyici rol açıkça izlenmektedir.

Kaynakça

Fröhling, A., O'Brien, D. ve Schaefer, S. (2022). "A New Indicator of Domestic Inflation for the Euro Area", ECB Economic Bulletin, Issue: 4/2022.

Özcan-Tok, E. ve Sevinç, O. (2019). "Üretimin İthal Girdi Yoğunluğu: Girdi-Çıktı Analizi". TCMB Ekonomi Notları, Sayı: 2019-06.